

[Ingeborg Refslund Thomsen.]

mere til ro; der har fundet en vis afvanding sted, og derfor vil vi give affkald på godkendelse af tyske lærere. Det er i mine øjne en stor indrømmelse.

Det var jo den tyske redaktør Ernst Siegfried Hansens program, at Tyskland nu for en gangs skyld skulle gå foran og vise, hvad frihed er. Ånden var redbon, men kødet er skrøbeligt, og alt skal have sin tid, og en ny ånd kommer ikke på en nat. Jeg tror ikke på værdien af den gensidige affotografering af vilkårene nord og syd for grænsen. Hvis tyske skolemyndigheder syd for grænsen synes, at en dansk lærer lukker munden lidt for højt op, kan de inddrage hans godkendelse, mens der nu her hos os bliver frit spil. Skoledirektionen i Aabenraa nægtede for nogle år siden godkendelse af en tysk lærer, fordi han, netop da hans sag var til behandling, på et offentligt møde fortalte hårrejsende og ganske usandfærdige greueligheder fra Faarhuslejren. Denne lærer kan nu komme glad igen og undervise, den dag det passer ham og de tyske skolemyndigheder.

Hidtil stod privatskolerne under tilsyn af både skoledirektion og skolekommission. Nu foreslås det at forenkle tilsynet, så det kun udøves af skoledirektionen. Skal man vælge mellem skolekommission og skoledirektion — og vi vil jo forenkle —, så tror jeg, man skal foretrække direktionerne; de står lidt mere fjernt og lidt mere køligt i de lokale stridigheder. Vi ser jo for tiden syd for grænsen, hvordan små lokale stridigheder volder så stor fortræd. Det ærede medlem hr. Alfred Kristensen mener, at ansvaret skal fæstnes direkte til mindretallet på stedet. Ja, men vil det forstå, og vil det indrømme, at der er noget galt, hvis der virkelig er noget galt? Man kan jo altid sige: ja, men deres dom kan ikke andet end være subjektiv. Jeg ser ikke nogen værdi i det.

Op så er der noget om det med de sproglige vanskeligheder. Den ældre generation i Nordslesvig behersker det tyske sprog, men der bliver efterhånden flere og flere skolekommissionsmedlemmer, der ikke kan følge, endsiges bedømme en undervisning, der gives på tysk, og det er jo dog lidt komisk, hvis de kommer og skal udøve et vist tilsyn, ganske vist kun i enkelte fag, at de så ikke forstår sproget — det er ikke godt. Fra tysk side vil man sikkert foretrække skoledirektionen, om ikke for andet, så fordi den ikke kan overkomme at lade sig se så ofte. Men når loven nu faktisk stiller de tyske privatskoler lige med de grundtvigske fri-

skoler på Fyn, kan man ikke godt komme længere, og der er også dem, der mener, at man er kommet ud over det rimeliges grænse. Thi en skole, der dirigeres fra udlandet og nærmest er en aflægger af den tyske offentlige skole, kan ikke sidestilles med de små fynske privatskoler, hvor en kreds af forældre har sluttet sig sammen for at have en lille skole helt for sig selv, og jeg synes, det er lidt ubarmhertigt af det ærede medlem hr. Alfred Kristensen at slå fynboerne sammen i een hat med det tyske mindretal. De vil vist have sig meget frabedt, at de skal være fælles om deres lille skolelov. Og jeg synes: hver ting for sig!

Det er i overensstemmelse med linien fra 1920, at man ikke giver de tyske skoler eksamensret. Den ret fik de op igennem 20'erne og 30'erne ved en fortsat gliden og i kraft af en voldsom tysk pression. Men alle har jo været enige om, at de udvækster, der efterhånden var kommet — bedst husker vi Herningaftalen —, nu skulle skæres bort. Det var jo et af de få punkter, hvorom der faktisk var enighed i 1946. Standpunktet er, at statens forpligtelser overfor et mindretal må begrænses til folkeskolens niveau; en videregående undervisning, der giver adgang til embeder og til videre uddannelse på højere læreanstalter, bør gives på dansk og slutte med en dansk eksamen. Derfor havde man netop på forskellig måde lettet eleverne fra tyske skoler overgangen til en dansk eksamensskole. Loven fastslår nu udtrykkeligt, at tyske eksamensskoler ikke kan oprettes. Hvis dette ikke var klart udtalt, ville reglen jo administrativt kunne brydes, som det faktisk skete i 20'erne og 30'erne. Det var ved administrative bestemmelser, at der etableredes både tysk mellemskoleeksamen, tysk studentereksamen og sluttelig tysk realeksamen. Nu vil en ændring kun kunne ske ved rigsdagens medvirken.

Men ser man nu på, hvad tyskheden i Nordslesvig fik ud af sit gymnasium i Aabenraa, vil man se, at de unge, der var opdraget i denne tyske skole, alligevel blev så fremmede overfor alt dansk, at kun meget, meget få gennemførte et universitetsstudium i Danmark. 12 årgange af studenter er udgået fra dette gymnasium i årene 1933 —1944, ialt 120 studenter. Mange af disse begyndte studiet i København, men hvor mange gennemførte så et dansk universitetsstudium? Kun tre, en læge, en jurist og en tandlæge. Lægger man så dertil de to, der fik dansk embedseksamen i årene efter kapitulationen, bliver det fem, medens de 115 dels gik ud i det praktiske liv dels studerede i Tyskland og tog tyske eksaminer,